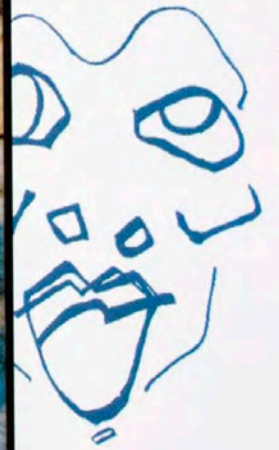
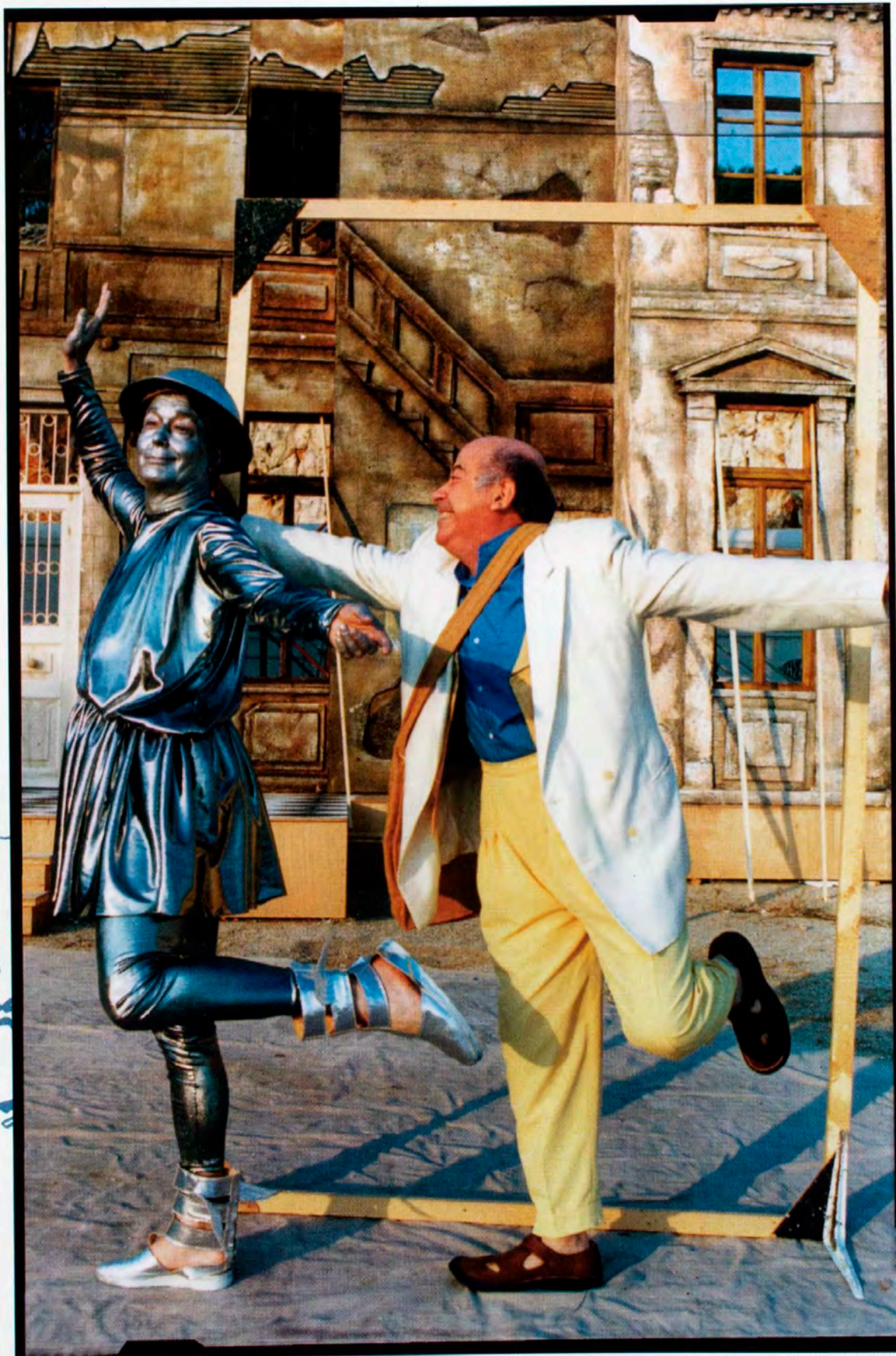

ΑΝΟΙΧΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΔΕΥΤΕΡΑ 21

ΤΡΙΤΗ 22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΩΡΑ 9.00 Μ.Μ.

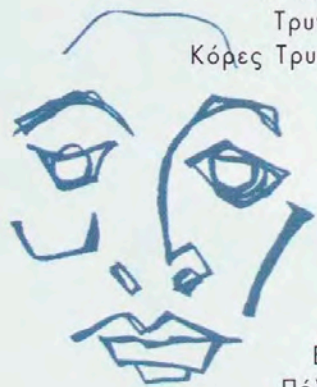
ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ "Ειρήνη"

Σκηνοθεσία : Γιώργος Μιχαηλίδης

Με τους Θανάση Βέγγο - Μηνά Χατζησάββα

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Πάυλος Μάτεσις
ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ Γιώργος Μιχαηλίδης
ΣΚΗΝΙΚΑ – ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ Μανώλης Παντελιδάκης
ΜΟΥΣΙΚΗ Θόδωρος Αντωνίου
ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΕΣ Δόνη Μιχαηλίδη
ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Νανά Θρασυβουλίδου
ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ Ηλίας Σκούφης
ΒΟΗΘΟΙ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΟΥ Γιώργος Γαβαλάς
Χριστίνα Κωστέα
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΚΗΝΙΚΟΥ Γιάννης Μπαράτας
ΑΝΑΓΛΥΦΑ – ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ Τάσος Παπαδόπουλος
ΜΑΣΚΕΣ Μάνος Ποντικάκης
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ-ΚΑΠΕΛΑ Δήμητρα Καίσαρη
ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΟΣΤΟΥΜΙΩΝ Διονυσία Μπένου
ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΦΩΤΙΣΜΩΝ Ανδρέας Αλεξόπουλος
ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ Γρηγόρης Δεσύλλας
ΒΟΗΘΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ Δημήτρης Δημητρόπουλος
ΒΟΗΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ ΜΑΣΚΕΣ Ιωάννα Κομπιλίρη
Βαγγέλης Βλάχος
ΒΟΗΘΗΣΑΝ ΣΤΑ ΚΑΠΕΛΑ Θέκλη Πουλούκη
Ερατώ Πουλούκη

Β' δούλος
Α' δούλος
Τρυγαίος
Κόρες Τρυγαίου

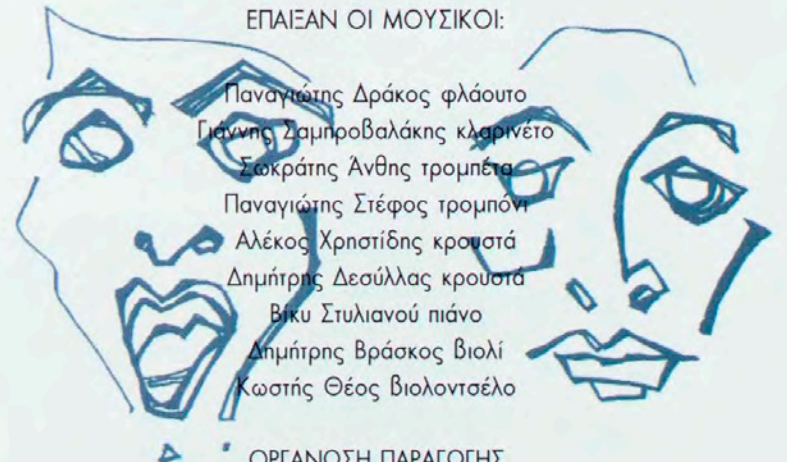

Ερμής
Πόλεμος
Βοηθός
Κυδοιμός (Βαβούρας)
Θεωρία
Οπώρα
Αριστοφάνης
Ιεροκλής
Βοηθός Ιεροκλή
δρεπανουργός
κατασκευαστής κοφινιών
οπλοβιομήχανοι

Α' παιδί
Β' παιδί

Δημήτρης Μαυρόπουλος
Θόδωρος Μπογιατζής
Θανάσης Βέγγο
Μαίρη Σταυρακέλη
Χάρης Νάζος
Μανώλης Σειραγάκης
Ντίνα Μιχαηλίδη
Μάκης Αρβανιτάκης
Αργυρώ Λούπη
Δημήτρης Καραμπέτσος
Κώστας Φαλελάκης
Νίκος Καραγεωργός
Κώστας Γαλανάκης
Κώστας Φαλελάκης
Μανώλης Σειραγάκης
Χάρης Νάζος
Ντίνα Μιχαηλίδη
Αργυρώ Λούπη
Γιάννης Μαυρισάκης
Μηνάς Χατζησάββας
Λουκάς Φραγκούλης
Μάκης Αρβανιτάκης
Κώστας Φαλελάκης
Γιώργος Σταυρόπουλος
Μανώλης Σειραγάκης
Κώστας Σεριφής
Χάρης Νάζος
Γιάννης Μαυρισάκης
Δημήτρης Καραμπέτσος

ΕΠΑΙΞΑΝ ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ:

Παναγιώτης Δράκος φλάουτο
Γιάννης Σαμπροβαλάκης κλαρινέτο
Σωκράτης Άνθης τρομπέτα
Παναγιώτης Στέφος τρομπόνι
Αλέκος Χρηστίδης κρουστά
Δημήτρης Δεσύλλας κρουστά
Βίκυ Στυλιανού πιάνο
Δημήτρης Βράσκος βιολί
Κωστίς Θεός βιολοντσέλο

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Κώστας Βιτσεντζάτος
ΤΕΧΝΙΚΟΙ
Σίγκμουντ Τερέμπα
Γιάνοσ Στρούζικ

ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Σάββατο 8 Ιουλίου 1995

Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου—Φεστιβάλ Επιδαύρου.

"ΑΝΟΙΧΤΟ ΘΕΑΤΡΟ"

Το "Ανοιχτό Θέατρο" ιδρύθηκε από το Γιώργο Μιχαηλίδη, το 1972. Ουσιαστικά, αποτελεί συνέχεια του "Θεάτρου Νέας Ιωνίας", που με τόλμη δημιούργησε ο νέος σκηνοθέτης το 1965, στη γενέθλια συνοικία του και το οποίο λειτούργησε από το 1966 ως το 1967, για να διαλυθεί με την επιβολή της δικτατορίας. Αποτελεί, όμως, κατά κάποιο τρόπο, συνέχεια και των σκηνοθετικών - διασκευαστικών εργασιών του Γιώργου Μιχαηλίδη στην "Όπερα του ζητιάνου" του Τζον Γκέι, με το πρωτοεμφανιζόμενο τότε (1970) "Ελεύθερο Θέατρο" και στα περισσότερο "προσωπικά", τολμηρά πολιτικά θέαματα "Αυτοψία"—που απαγορεύτηκε (1970) από τις στρατιωτικές αρχές και "Εκείνο το βράδυ παίζαμε το έργο του Σέξπιρ "Ρωμαίος και Ιουλιέτα" (1971), που ανεβάστηκαν στο "Πατάρι"—τη δεύτερη σκηνή του "Σύγχρονου Ελληνικού Θεάτρου" του Στέφανου Ληναίου.

Το "Ανοιχτό Θέατρο" εγκαταστάθηκε μόνιμα σ' ένα χώρο της Κυψέλης, που ο Γιώργος Μιχαηλίδης "μεταμόρφωσε" σε θεατρική αίθουσα—το σημερινό θέατρο "Οδού Κεφαλληνίας"—και άρχισε τις παραστάσεις του το Μάρτιο του 1972, με τα "Οράματα του Μπίχνερ"—θέαμα βασισμένο στον "Βόιτσεκ" του Μπίχνερ. Παρουσίασε, βασικά ακολουθώντας τη γραμμή πολιτικοποίησης της εποχής και με ικανό, στην αρχή τουλάχιστον, αντίκρισμα στο κοινό, έργα Ζορζ Μισέλ, Σκούρτη, Καρρά, Γιώργου Μιχαηλίδη και Χόρβατ, ως το 1975, οπότε και διαλύθηκε. Το 1977, με τις "Τρωαδίσσες" του Ευριπίδη, που παιχθήκαν στο θέατρο του Λυκαβηττού, επιχειρήσε ένα νέο ξεκίνημα, που όμως, δεν

ευοδώθηκε.

Η δεύτερη περίοδος του "Ανοιχτού Θεάτρου" αρχίζει το 1984, στο χώρο του κινηματογράφου "Αχιλλέας", στην οδό Κάλβου του Γκύζη, που—άλλη μια φορά—ο Γιώργος Μιχαηλίδης διαμόρφωσε σε μόνιμη θεατρική στέγη του. Το βάρος, την περίοδο αυτή, ρίχτηκε στο κλασικό έργο και το "Ανοιχτό Θέατρο", με μόνιμο σκηνοθέτη το Γιώργο Μιχαηλίδη και με νέο σταθερό πυρήνα ηθοποιών, προχώρησε σε μεγάλες παραγωγές, που, αμέσως, το κατέταξαν στην πρώτη γραμμή των θεατρικών συγκροτημάτων με επίλεκτο ρεπερτόριο και λαμπρό αισθητικό αποτέλεσμα. Έχει ανεβάσει ως τώρα στην αίθουσά του έργα Σέξπιρ, Μπομαρέ, Τζον Φορντ, Βέντεκιντ, Τσέχοφ, Αντρέγιεφ, Στρίντμπεργκ, Γιώργου Μιχαηλίδη, Μέτερλινγκ (το "Γαλάζιο πουλί" για νέους), Σνίτσελνερ, Αισχύλου, Γιαλαμά και Μπρεχτ, ενώ το 1990 πραγματοποίησε την πρώτη του εμφάνιση στην Επίδαυρο, με τους "Βαράχους" του Αριστοφάνη. Η "Ειρήνη" ήταν η δεύτερη συμμετοχή του στο Φεστιβάλ Επίδαυρου.

Όσο για το Θανάση Βέγγο συνεργάζεται για πρώτη φορά με το "Ανοιχτό", για τέταρτη, όμως, με το Γιώργο Μιχαηλίδη, ο οποίος τον έχει ήδη σκηνοθετήσει το 1976 σε μία τηλεταινία για την ΕΤ1, το 1977 στην κωμωδία "Ο τρελός μετανάστης", που είχε ο ίδιος γράψει και με την οποία ο Θανάσης Βέγγος περιόδευσε στο εξωτερικό και, στη συνέχεια, την ίδια χρονιά, στο σπονδυλωτό μουσικό θέαμα "Μαμ, κακά, κοκό και νάνι", που και πάλι είχε γράψει ο σκηνοθέτης μαζί με το Γιάννη Ξανθούλη.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Γεννήθηκε, κατά πάσα πιθανότητα, στην Αθήνα, ανάμεσα στο 457 και στο 445 π.Χ. και πέθανε γύρω στο 390 με 380 π.Χ. Έμμεσες ενδείξεις τον συνδέουν με την Αίγινα, όπου είχε κάποια κτηματική περιουσία.

Άρχισε τη σταδιοδρομία του ως κωμικός ποιητής με τους χαμένους "Δαιταλές", το 427 π.Χ., στις αρχές του Πελοποννησιακού πολέμου και κατά τη διάρκεια του πολέμου αυτού (431 - 404 π.Χ.), ήταν που έγραψε τις περισσότερες κωμωδίες του.

Ως έργα του αναφέρονται με τους τίτλους τους σαράντα τέσσερις κωμωδίες, από τις οποίες σώζονται οι έντεκα ("Αχαρνές", "Ιππής", "Νεφέλες", "Σφήκες", "Ειρήνη", "Ορνιθες", "Λυσιστράτη", "Θεσμοφοριάζουσαι", "Βάτραχοι", "Εκκλησιάζουσαι", "Πλούτος"), που απλώνονται από το 425 έως -πιθανολογείται- το 388 π.Χ.

Ο ποιητής, προφανώς, ανήκε στην τάξη των μικροκτηματιών και μικροτεχνιτών, που ένιωσαν για καλά στο πετσί τους τις συνέπειες του πολέμου και που αναζητούσαν τα αίτια των αλληπάλληλων εθνικών πληγμάτων και της κρίσης των ηθικών αξιών στην πολεμοκαπηλεία και στις ανατρεπτικές θεωρίες της εποχής, αντίστοιχα, αντιμετωπίζοντας με κριτική διάθεση τον τρόπο λειτουργίας της δημοκρατίας και με διάθεση νοσταλγίας το παρελθόν.

Ο Αριστοφάνης εμφανίζεται συντηρητικός και ειρηνόφιλος— ένας "αφελής δημοκράτης", που δε χάνει την ευκαιρία, κάθε τόσο, να εκφράζει τη συμπάθειά του προς την αγροτική τάξη. Στόχοι του ήταν οι στόχοι του Αθηναίου μεσοαστού : οι πολεμοκάπηλοι στρατιωτικοί, όπως ο Λάμαχος, οι τολμηροί— και ίσως δημαγωγοί— πολιτικοί, όπως ο Κλέων, οι φιλόσοφοι που δίδασκαν νέες μεθόδους, όπως ο Σωκράτης, οι τραγικοί που ανέτρεπαν καθιερωμένες αξίες, όπως ο Ευριπίδης, οι εκμεταλλευτές της θρησκείας. Το πολιτικό του ρολόι είχε σταματήσει στην ώρα του Θεμιστοκλή και του Αριστείδη.

Οξύτατος σαρκαστής πάντως, ο Αριστοφάνης δημιούργησε την πολιτική κωμωδία και φαίνεται ότι κόμισε νέο κωμικό ήθος. Αποτελεί το μοναδικό εκπρόσωπο της Αρχαίας - και εν μέρει της Μέσης - Αττικής Κωμωδίας, που έφτασαν ως τις μέρες μας ατόφια έργα του, γεγονός που σημαίνει ότι στάθηκε ο δημοφιλέστερος όλων.

Βιβλιογραφία

Αλέξης Σολομός. Θεατρικό λεξικό. Αθήνα, Κέδρος, 1989. - Ιστορία του Ελληνικού Έθνους. Τόμος Γ2. "Κωμωδία : Αριστοφάνης" (Ν. Χουρμουζιάδης). Αθήνα, "Εκδοτική Αθηνών", 1972.
Αριστοφάνης. Ειρήνη. Μετάφραση - εισαγωγή - σχόλια Κώστας Τοπούζης. Διεύθυνση σειράς Κώστας Μπαλάσκας. Αρχαίο Ελληνικό Θέατρο. Αθήνα, "Επικαιρότητα", 1994. - Κ. J. Dover. Η κωμωδία του Αριστοφάνη. Μετάφραση Φάνης Ι. Κακριδής. Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1981. - Κώστας Γεωργουσόπουλος. Κλειδιά και κώδικες θεάτρου. Ι. Αρχαίο δράμα. Αθήνα, "Βιβλιοπωλείον της Εστίας", 1982.
Hilaire van Daele. Aristophane. Τόμος Β'. Paris, "Les Belles Lettres", 1948 (από το πρόγραμμα της παράστασης του "Αμφι-Θεάτρου", Αθήνα, 1984).

" ΕΙΡΗΝΗ "

Διδάχτηκε το Μάρτιο του 421 π.Χ. στα Μεγάλα Διονύσια και απέσπασε το Β΄ βραβείο.

Το 423 π.Χ., οι πολεμόχαροι αρχηγοί της Αθήνας και της Σπάρτης, ο Κλέων και ο Βρασίδης, πέθαναν σχεδόν ταυτόχρονα κατά την εκστρατεία στη Θράκη—ο πρώτος από φυσικά αίτια, ο δεύτερος σκοτώθηκε—και οι δύο πόλεις είχαν νιώσει την ανάγκη να σταματήσουν τις εχθροπραξίες. Η "Ειρήνη" γράφτηκε κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, (ως προς τις οποίες ιδιαίτερα διαφωνούσαν ορισμένοι σύμμαχοι των δύο κουρασμένων αντιπάλων) και παίχτηκε λίγες μέρες πριν από την υπογραφή της "Νικίειου ειρήνης", η οποία διέκοψε πρόσκαιρα—για επτά χρόνια—τον Πελοποννησιακό πόλεμο. Γι' αυτό ακριβώς και η κωμωδία αποτελεί, ειδικά στη σκηνή της απελευθέρωσης της Ειρήνης, απεικόνιση των ημερών.

Ο γερο-αμπελουργός Τρυγαίος καβαλάει ένα γιγάντιο κοπροφάγο σκαθάρι, που εξέτρεφε ειδικά για την περίπτωση και πετάει στον ουρανό με σκοπό να πληροφορηθεί από το Δία τι σχέδια έχει για τους Έλληνες που αλληλοσπαράσσονται. Στον Όλυμπο, όμως, συναντά μόνον τον Ερμή, που τον πληροφορεί ότι οι θεοί ... πήραν των ομματιών τους και έφυγαν κάπου ψηλότερα, για να μη βλέπουν και ακούν τις πράξεις των Ελλήνων, αφήνοντας στη θέση τους τον Πόλεμο, που έχει ρίξει σε βαθιά σπηλιά την Ειρήνη και αλωνίζει. Ο Τρυγαίος δωροδοκεί τον Ερμή, τον παίρνει με το μέρος του και με τη βοήθεια ενός Χορού από αγρότες κυρίως, διαφόρων περιοχών, ανασύρουν την Ειρήνη και μαζί της την Οπώρα (που συμβολίζει την καρποφορία) και τη Θεωρία (παρούσα σε γιορτές και αγώνες).

Με τη χαρούμενη επάνοδό τους στη γη, διάφοροι παράσιτοι και επαγγελματίες που τους έτρεφε ο πόλεμος διαμαρτύρονται, αλλά βγαίνουν χαμένοι, γιατί το "λόγο" έχει πλέον, αν και βουβή, η Ειρήνη. Ο Τρυγαίος παραδίδει τη Θεωρία στη Βουλή και στους Πρυτάνεις και παντρεύεται την Οπώρα. Η κωμωδία

τελειώνει με το γαμήλιο γλέντι.

Στη σύγχρονη Ελλάδα παράσταση της "Ειρήνης" στα νεοελληνικά εντοπίζεται το 1919. Σκηνοθέτης ήταν ο Μιλτιάδης Λιδωρίκης και Τρυγαίος ο Χριστόφορος Νέζερ, που αξιώθηκε, κατά τη μακρά σταδιοδρομία του, να αναδειχθεί στο μόνο ως τώρα ηθοποιό που κατάφερε να παίξει όλες τις κωμωδίες του Αριστοφάνη—αυτή ήταν η πρώτη του.

Χρειάστηκε να περάσουν σαράντα πέντε χρόνια για να παρουσιαστεί και πάλι η "Ειρήνη". Αυτή τη φορά (1964), από το "Άρμα Θεάτρου", με σκηνοθέτη τον Πέλο Κατσέλη και Τρυγαίο το Βασίλη Ανδρεόπουλο.

Την ίδια χρονιά παρουσίασε και το Εθνικό για πρώτη φορά την κωμωδία (Επίδαυρος - σκηνοθεσία Αλέξης Σολομός - Τρυγαίος και πάλι ο Χριστόφορος Νέζερ). Η δεύτερη ήταν το 1983, πάντα στην Επίδαυρο, με σκηνοθέτη τον Κώστα Μπάκα και στον κύριο ρόλο το Θύμιο Καρακατσάνη. Στο Κ.Θ.Β.Ε. την "Ειρήνη" ανέβασε το 1967 ο Κανέλλος Αποστόλου με το Γιάννη Αργύρη.

Η ενθουσιώδης, λαϊκή, πανηγυριώτικη "Ειρήνη" του Κάρουλου Κουν με το "Θέατρο Τέχνης" και η κομφόταπη του Σπύρου Ευαγγελάτου με το "Αμφι-Θέατρο" και με το Γιώργο Μικαλακόπουλο το 1984 (και στην επανάληψη του 1987 με το Σταύρο Παράβα) προξένησαν αίσθηση.

Πιο πρόσφατα ανεβάσματα είναι του Χρήστου Τσάγκα με το "Παλκοσένικο" και το Λάμπρο Τσάγκα (1992, σε κλειστό θέατρο) και του Κώστα Μπάκα με το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Καλαμάτας και το Γιάννη Μόρτζο (1993).

Ας σημειωθεί μεταξύ των πολλών παραστάσεων και μία στην ποντιακή διάλεκτο! Ανεβάστηκε το 1985, 1987 και 1988 από τη "Νέα Ποντιακή Σκηνή", με το Λάζο Τερζά στους ρόλους του σκηνοθέτη και του Τρυγαίου.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΗΣ

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Η "Ειρήνη" του Αριστοφάνη παίχτηκε το 421 π.Χ., μέσα στην καρδιά του Πελοποννησιακού πολέμου. Η φρίκη είχε τυλίξει την Αθήνα. Η πανούκλα που θέρριζε, η αφανισμένη γη από τα σπαρτιατικά στρατεύματα, οι νεκροί, η πείνα. Ο κλασικός κόσμος, αυτό το ασύγκριτο κάλλος, αυτοκτονούσε, πίνοντας για κώνειο τις δικές του αντιφάσεις, την ανικανότητά του να δει πέρα από τις τοπικιστικές φιλοδοξίες.

Η "Ειρήνη" είναι μια κωμωδία. Πόσος σπαραγμός, όμως, κρύβεται πίσω από το άφθονο γέλιο που προκαλεί, πόση αγωνία καλύπτει πίσω από την κωμική μάσκα. Δεν έχουμε παρά να διαλέξουμε για τόπο συγγραφής και παράστασης ένα σημερινό απελπισμένο τόπο σαν τη Βοσνία, για να νιώσουμε το ρίγος που τη διαπερνάει. Όλος ο λαός που είχε μαζευτεί εκείνη τη μαρτυρική μέρα κάτω από την Ακρόπολη, στο θέατρο του Διονύσου, για να παρακολουθήσει την "Ειρήνη" του Αριστοφάνη, ταξίδεψε μαζί με το σκατομπούρμπουλα ως το παλάτι του Δία για να φέρει πίσω στη γη την Ειρήνη. Ο Τρυγαίος ήταν όλο το κοινό. Γι' αυτό στην παράστασή μας ο Χορός, για μάσκα, έχει το πρόσωπο του Θανάση Βέγγου, που ερμηνεύει το σύγχρονο Τρυγαίο.

Να λοιπόν: ένα έργο, που γράφτηκε πριν από σχεδόν 2.500 χρόνια, γίνεται τραγικά επίκαιρο στις μέρες μας. Μια κωμωδία! Πιστεύω πως το κοινό θα γελάσει πολύ στην παράστασή μας. Ας αφουγκραστεί όμως, πίσω από την κωμική ευφορία του ποιητή μας, την αγωνία που γέννησε το έργο. Αυτή έχει τη μεγαλύτερη σημασία.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

